

Norsk kunstner i californisk

KAJA KORSVOLD

En norsk maler er med og setter sitt preg på kunstlivet i Los Angeles. I denne olympisk hektiske sommer har han hatt en stor separatutstilling i Beverly Hills, og vært representert på en massemonstring av samtidskunst. Jan Isak Sæther har bodd i California i hele ti år. Her hjemme tilhørte Sæther nyromantikergruppen, som markerte seg fra cirka 1970, sammen med Odd Nerdrum, Per Christiansen, Leif Lundgren, Karl Erik Harr, med flere.

I løpet av disse ti årene har han arbeidet seg bort fra det gammelmeisterlige og gått over til de store formater i et mer moderne formspråk.

Flere års hardt arbeid avspeiler seg i de 7 til 8 store maleri-

ene Jan Sæther nå stiller ut i Bijan Bihar galleri i butikkgate nummer én i Beverly Hills, eksklusive, parisiske, Rodeo Drive. Intenst slit, sykdom og motgang ligger bak det resultat den norske kunstneren nå viser frem.

Det er tydelig at livet i den smeltedigel California er, har merket ham. I klare opplyste og rene bilder av stort format maler han for eksempel en fisk, en rose og et avhugget hode. Lagt frem på lerretet i hver sin pappkartong, slik all kultur her borte er pakket ut av pappkartonger, fraktet over fra «den gamle» verden. Slik alle eiendeler en gang ble pakket ned og åpnet igjen, «over there», som minner og souvenirer, bruddstykker av en kultur de forlot. Et annet bilde med en sanselig, nesten selvløsende skjønnhet, viser en kvinne som stiger opp fra et hull i gulvet med et beskrevet ark i munnen. Mange av Sæthers bilder synes å handle om dette, å stige opp fra det mørke ukjente og inn i lyset.

— Jeg forsøker utelukkende å male bilder som plutselig fremtrer for meg uten å være tenkt

ut på forhånd, sier Jan Sæther. All kunst stammer fra fantasien og det underbevisste liv. Det er bare fra bunnen av disse kilder vi kan øse de bilder som gir livet mening og form. Og fra det underbevisste stiger muligheten til å se oss selv inn i et fremtidig samfunn i en positiv forstand. Jeg har valgt å holde fast ved det figurative formspråk fordi det er slik bildene kommer til meg. Å gjøre bildene abstrakte, ville for meg si det samme som å mystifisere mitt språk, mener Jan Sæther.

Kunstneren snakker lenge og engasjert i den vakre kvelden ved Stillehavet. Vi har tatt den time-lange kjøreturen ut fra hete overfylte Los Angeles sentrum, ut hit blant fikentrær og appelsiner i haven i Malibu hvor Jan Sæther bor. Huset tilhører en amerikansk professor som fulgte sin dragnings mot Europa, og reist til Italia for noen år. Sæther har til gjengjeld fylt opp huset med kone, barn fra begge ekteskap, sin kunsthandler, venner og elever.

— Her i USA foregår en temmelig formidabel bevegelse i

retning av det man kaller en ny realisme i kunsten. Men jeg har til dags dato ikke sett noe som beveger meg, sier Jan Sæther. Tvert imot, synes det som om fotorealismen forsøker å holde øyeblikket fast, en slags parallell til den nye fundamentalisme i religionen. En tilbakevenden til den gamle morallære er drivkraften i en religøs bevegelse som blant annet setter stort press på regjeringen. Jeg ser på det som en slags flukt fra de reelle konflikter. Kunsten bør ikke fortrenge det dyriske, men tvert imot holde opp et bilde der mennesket kan se seg selv.

Jan Sæther har laget seg sitt eget lille miljø i Los Angeles. Her har man ikke noe «Kunstneres Hus», som i Oslo. Hvor man kan treffe frender og fiender for nyttig diskusjon. Los Angeles er tvert imot et vanvittig utspredd konglomerat av forstæder, hvor man kan lete forgjeves etter andre sentra enn de politiske eller økonomiske. Teatre, konserthus, gallerier og restauranter er spredt ut over et kjempestort område. Nye tanker og idéer utveksles hjemme hos dem som kjenner hverandre Jan Sæther omgir seg mest med forfattere og intellektuelle. Hver onsdag og lørdag har han dessuten elever hjemme. Verten eller en gjest foreleser om kunst, filosofi eller om håndverket, som Sæther behersker med stor ferdighet.

— Selvfølgelig har håndverket like stor betydning for frihet i malerkunsten, som det har det i musikken, sier Jan Sæther. Det snakkes så mye om de gamle mesteres hemmelighet. Men det var ikke annet enn at de kjente materialenes egenskaper og brukte dem etter behov. Mitt studium av håndverket har i virkeligheten ført til en vindunderlig dør til innsiden av renessansens og barokkens totale verdensbilde.

— Kritikerne mener antagelig at man ikke kan fornye renessansens billedspråk. Dette stemmer selvfølgelig ikke, sier kunstneren. Det avlienger av innholdet om et slikt billedspråk kan ha betydning for samtids-

mennesk
nyroman
det meg
begrens
dens m
burde n
mener J
siden h
kretsen
hard til
Angeles
å lykkes
ne om m
ver på s
Marokk
nordiske
kunne p
Norge i
planlegg
er i full g

Jan Sa
format
hørte h
men i
han ikk
maler.
(1)

VI
AVSLUTTER
SALGET

SCHLEMMER-TOPP

65.- (3-6 pers.)

MED UTROLIGE

1/2 PRIS PÅ
ALLEREDE
NEDSATTE
VARER

NB! Gjelder kun varer merket salg

GLASS - SERVISER — GAVER

TLF. 42 87 81.
Rafens
Grensen 19

SOLLI
Glass
Sommerrogt. 17.
Tlf. 44 71 96, Oslo

nisk hete

aller en ny
en jeg har
t noe som
in Sæther.
t som om
er å holde
aga paral-
entallsme
kevenden
re er driv-
bevegelse
tter stort
Jeg ser på
t fra de re-
n bør ikke
men tvert
e der men-

mennesket. Men når jeg ser hva nyromantikerne gjør idag, slår det meg at stemningsmaleriet begrenser evnen til å nå samtidsmennesker der hvor de burde nåes, i sin egen situasjon, mener Jan Sæther. Det er lenge siden han var blant romantikerkretsen i Oslo. Nå frister han en hard tilværelse i mylderet i Los Angeles, der hvor drømmen om å lykkes er sterkere enn minne om motgang. Selv om han lever på samme breddegrad som Marokko, har han beholdt sitt nordiske gemytt. Han håper å kunne presentere sine bilder i Norge i løpet av neste år, og planlegging av en turné i Italia er i full gang.

Jan Sæther maler i store formater. Her hjemme tilhørte han nyromantikerne, men idag, ti år etter, vil han ikke settes i «bås» som maler.

(Foto: Kaja Korsvold)



et seg sitt
s Angeles.
be «Kunst-
Oslo. Hvor
er og fiend-
en. Los An-
vanvittig
av forsta-
forgjeves
de politis-
e. Teatre,
og restaur-
er et kjem-
tanker og
mme hos
hverandre
mest med
jelle. Hver
han dess-
Verden el-
om kunst,
andverket,
r med stor

håndver-
g for frihet
let har det
æther. Det
de gamle
st. Men det
de kjente
kaper og
hov. Mitt
ket har i
en vindun-
av renes-
ns totale

antagelig
nye renes-
ette stem-
kke, sier
enger av
illedspråk
samtids-



**UKENS
GODBIT**

HØYRYGG 3980
Veil. 55,30 pr. kg.

Spør oss om gode tilbud